

Tomuto nebezpečí čeliti jest účelem onoho ustanovení. Skutková podstata tohoto zločinu byla proto obžalovaným naplněna již tím, že učinil projevy, opodstatňující zákonný znak »podněcování« a že podněcování to, působení a vykonávání vlivu na jiné, neslo se podle přesvědčení soudu k tomu, by násilím byla změněna ústava Československé republiky, zejména pokud jde o jednotnost a demokraticko-republikánskou formu státu. Okolnost, že nalézací soud se nikde nezmiňuje o »pokusu«, o němž je arci řeč v § 1 čís. 1, má svůj důvod v tom, že podle přesvědčení soudu úmysl obžalovaného směřoval k tomu, by v posluchačstvu bylo vyvoláno rozhodnutí, nikoli se jen pokusiti o násilnou změnu ústavy, nýbrž ji skutečně úspěšně provésti a uskutečniti. Tato okolnost nemění však na věci ničeho, zvláště když podle čís. 1 § 1 je dokonáným trestným činem již pokus. Pravda, že pokus je něčím konkrétním; než stížnost přehlíží, že obžalovanému klade se za vinu pouze podněcování ke zločinu podle § 1 čís. 1 zákona na ochr. rep. a že jen skutečné podniknutí zločinu podle § 1 čís. 1 by vyžadovalo, by zahájena byla taková konkrétní činnost, v níž by se zračil pokus o násilnou změnu ústavy republiky. Posuzuje-li se věc s vyloženého právního hlediska, je se zákonem ve shodě názor nalézacího soudu, že ke skutkové povaze zločinu podle § 15 čís. 3 po subjektivní stránce stačí, je-li zjištěn úmysl obžalovaného, vzbuditi rozhodnutí v posluchačstvu jednati, byť ne ihned, nýbrž v příhodné chvíli podle jeho podnětu. Výrok, odsuzující obžalovaného pro zločin podle § 15 čís. 3 zák. na ochr. rep., odpovídá proto stavu věci a zákonu, i bylo zmateční stížnost zavrhnouti jako bezdůvodnou.

Odvolání státního zastupitelství nelze přiznati oprávnění, pokud čelí proti výroku, jímž byl zamítnut návrh veřejného obžalobce, by podle § 32 zákona na ochranu republiky bylo vysloveno, že obžalovaný pozbývá čestných práv občanských. Lze sice přisvědčiti názoru státního zastupitelství, že bylo hlavním cílem projevu obžalovaného, poškoditi republiku, leč přes to nelze upříti, že projev ten prýštil přece jen v podstatě ze stranického přesvědčení obžalovaného, tudíž z pohnutek politických, jež samy o sobě nelze označiti za nízké a nečestné. Není tu tedy podmínky, stanovené v druhé větě prvního odstavce § 32 zákona na ochranu republiky pro vyslovení ztráty čestných práv občanských, pročež bylo odvolání v tomto směru jako bezdůvodné zamítnouti.

Čís. 2573.

Povaha a účel vyjevovací přísahy podle § 47 ex. ř.; dlužník jest povinen uvést v seznamu jmění všechny součástky svého jmění (předměty majetkové), třebas byly z exekuce vyloučeny.

S hlediska § 199 a) tr. zák. jest dědic povinen při vyjevovací přísaze přiznati i připadlé mu pozůstalostní jmění, třebas mu nebylo osobně odevzdáno a je spravováno cizí osobou; omyl ohledně této povinnosti jest skutkovým omylem ve smyslu § 2 e) tr. zák.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Plzni ze dne 7. dubna 1926, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem podle §§ 197, 199 písm. a) tr. zák., zrušil napadený rozsudek ve výroku, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem podle §§ 197, 199 písm. a) tr. zák., jakož i ve výroku o trestu a výrocích s tím souvisejících jako zmatečný a věc vrátil soudu první stolice, by ji v rozsahu zrušení znova projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost dovolává se důvodů zmatečnosti podle čís. 9 a), 9 b) a 5 § 281 tr. ř. S hlediska prvního důvodu uplatňuje, že pozůstalostní jmění, které připadlo dlužníkovi dědictvím, nebylo mu však osobně odevzdáno a je spravováno cizí osobou, nenáleží do jmění, které dlužno přiznati podle § 47 ex. ř. při přiznání jmění, které se děje dědicem na návrh nepozůstalostních věřitelů. Správnost tohoto stanoviska vychází prý již ze samého ustanovení § 47 ex. ř., kde se v úvodu praví, že jen tenkrát má místo přísaha vyjevovací, nenajdou-li se u dlužníka věci, na jejich vydání nebo plnění vede se exekuce, nebo které se mohou státi předmětem exekuce k vydobytí peněžní pohledávky. Na věci však, které náležejí do pozůstalostního jmění, dlužníkovi ještě neodevzdaného a spravovaného cizí osobou, nemůže prý se vésti exekuce za tím účelem, by byla vydobytá pohledávka pouze proti dědicovi příslušející. Ježto ustanovení § 47 ex. ř. jedná výslovně o udání onoho jmění, které jest exekučním předmětem pro věřitele samého dlužníka, nenáleží prý jmění pozůstalosti, dědici neodevzdané a oddělené, mezi předměty, které dlužno přiznati ve vyjevovacím řízení. Stížnost je bezdůvodna. V úvodu jak prvního, tak i druhého odstavce § 47 ex. ř. nestanoví se nic jiného než podmínky, za kterých je přípustno žádati za vykonání vyjevovací přísahy. Podmínky ty jsou: bezvýslednost exekuce na vydání nebo plnění movitých věcí (odst. první), pokud se týče bezvýslednost exekuce k vydobytí peněžní pohledávky (odst. druhý); v tomto druhém případě připojuje zákon ještě objasnění, kdy sluší exekuci považovati za bezvýslednou; za podmínek druhého odst. § 47 ex. ř. je dovoleno věřiteli žádati, by dlužník předložil seznam svého jmění, udal místo, kde se jednotlivé majetkové předměty nalézají, označil ohledně svých pohledávek jejich důvod a důkazní prostředky a vykonal přísahu, že jeho údaje jsou správné a úplné a že ze svého jmění ničeho vědomě nezamlčel. Jest správné, že vyjevovací přísaha je svou povahou podpůrným prostředkem exekučním a že účelem jejím je, by dlužník byl donucen udati vymáhajícímu věřiteli exekuční předměty, které tento ve svém exekučním návrhu nemohl udati, poněvadž mu nebyly známy. Nicméně nelze ani z povahy a účele vyjevovací přísahy ani z doslovu § 47 ex. ř. dovozovati, že do seznamu jmění má se, ba smí se pojmáti výlučně jen jmění, na které může dlužníkův věřitel vésti exekuci. Mluví zákon o jmění dlužníkově vůbec, beze všeho omezení a bližšího určení, takže dlužník je povinen uvést v seznamu všechny součástky svého jmění bez rozdílu.

Podle všeobecných právních zásad rozumí se jměním souhrn všech soukromých práv, příslušejících některé osobě a představujících peněžitou hodnotu. S tohoto hlediska je nepochybné, že jměním jsou i pohledávky podmíněné a lhůtou vázané a jiná práva, dále nároky na část celkového jmění, práva ze společenské smlouvy a tudíž také napadlé dědictví a odkazy. Podle toho je dlužník povinen uvést veškerý majetkové předměty, tedy i takové, které jsou z exekuce vyjmuty. Proto také obsahuje formulář čís. 165, jež dlužník má vyplnit, výslovné ponaučení, že dlužník má uvést i věci, které jsou nepostrádatelné nebo podle jeho náhledu nezabavitelné. Vše to je přirozeným důsledkem úvahy, že nemůže být zůstavěno dlužníkovi, by jedině on byl oprávněn rozhodovati o tom, které předměty nebo práva považuje za podléhající exekuci. Majetkové předměty musí být proto uvedeny v seznamu jednotlivě a zcela přesně a nestačil by všeobecný údaj dlužníkův, že nemá věci exekuci podléhající. Zmateční stížnost uznává ostatně na jiném místě sama, že v souzeném případě nejde ani o otázku zabavitelnosti věcí, nýbrž o to, zda dotyčné věci náleží vůbec dlužníkovi. Snaží se dovoditi poukazem a obšírným výkladem ustanovení §§ 547, 812 a 822 obč. zák. a §§ 73, 74 a 75 III. novely k obč. zákonu, že pozůstalost dědicovi neodevzdaná a spravovaná cizí osobou, nenáleží dědici vůbec, že dědic není ani pánem ani obligačním věřitelem takového pozůstalostního jmění, nýbrž pouze jeho representantem (zástupcem), že taková pozůstalost nenáleží mezi jmění, na které lze vésti exekuci ve smyslu úvodních slov § 47 ex. ř. a které z tohoto důvodu dlužno vyjevovati; ani na jednotlivé předměty pozůstalosti nemá prý dědic ani podmíněného ani lhůtou vázaného práva a není proto podle dnešního zákonného stavu věřiteli dlužníkovi dovoleno, by žádal vyjevení jmění pozůstalostního, neodevzdaného ještě ve správu dlužníkovi.

Leč ani z tohoto zorného úhlu nelze uznati stížnost za důvodnu. Vychází naopak z ustanovení občanského zákona s naprostou nepochybností na jevo, že dědické právo tvoří součástku jmění dědicova. V prvé řadě budiž poukázáno na § 537 obč. zák., podle něhož, přežil-li dědic zůstavitele, přejde dědické právo i před tím, než se dědictví ujal, na jeho dědice jako jiná práva, jež se mohou volně na dědice převáděti, pakliže odřeknutím nebo jinakým způsobem již nepominulo. Z toho plyne, že, napadlo-li aspoň dědictví osobě povoláné, je tím pro ni založeno právo, dědictví přijati; toto právo považuje se podle zákona za součástku jmění dědicova, jež jako jiná volně převoditelná práva přechází také na jeho dědice. Tato zásada dochází opětného výrazu v § 809, jednajícím o přenesení dědického práva a stanovícím, že, zemře-li dědic dříve, než dědictví mu napadlé přijal, neb se ho vzdal, nastupují jeho dědicové, pakli jich zůstavitel nevyloučil nebo jiných substitutů neustanovil, v právo, dědictví přijati nebo se ho vzdáti. V souhlasu s těmito předpisy vyslovuje § 547 obč. zák., že dědic, jakmile dědictví přijal, představuje ohledně něho zůstavitele a že oba pokládají se v poměru k třetím osobám za osobu jednu a že, pokud dědic pozůstalost nepřijal, pokládá se o ní, jakoby ji měl zesnulý posud v držení. Z tohoto ustanovení jde jasně na jevo, že až do přijetí pozůstalosti dědicem pokládá se za držitele pozů-

stalosti zůstavitel, kdežto po přijetí pozůstalosti považuje se dědic již za představitele pozůstalosti a pokládá se vůči třetím osobám za touž osobu se zůstavitelem. Dále budíž poukázáno na § 810 obč. zák. Tento opravňuje, by dědicovi, který nastupuje dědictví a jenž dokázal dostatečně dědické právo, ještě před odevzdáním pozůstalosti byla svěřena správa a užívání pozůstalosti. I k prodeji jednotlivých předmětů pozůstalosti je dědic se svolením soudu pozůstalost projednávajícího oprávněn (§ 145 odst. první nesp. pat.). Pokud jde o podstatu pozůstalosti má arcí dědic stejně jako opatrovník pozůstalosti pouze právo a povinnosti prozatímního správce. Dále je tu § 822 obč. zák., jenž v novém doslovu III. novely k obč. zák. opravňuje dědicovy věřitele již před odevzdáním pozůstalosti vésti exekuci na jednotlivé součástky pozůstalosti, ohledně kterých byla dědici pozůstalostním soudem přenechána volná dispozice. Dále lze podle § 75 III. novely k obč. zák. k zajištění pohledávek proti dědici za podmínek § 379 odst. druhý ex. ř. povolit ve prospěch věřitelů dědice prozatímní opatření ohledně napadeného mu dědického statku již před odevzdáním pozůstalosti. Posléze nelze pominouti mlčením ani ustanovení §§ 1278 až 1283 obč. zák., přiznávající dědici, jenž dědictví již nastoupil neb jež mu aspoň napadlo, právo prodati dědictví. Dotyčná ustanovení jsou jasná v tom směru, že předmětem prodeje není nezcizitelné právo dědické, nýbrž pozůstalé jmění, případně dědici mocí jeho dědického práva. Z oněch ustanovení občanského zákona plyne nezvratně, že napadlé a dědicem přijaté dědictví přes to, že mu nebylo ještě soudem odevzdáno a že je spravováno cizí osobou, tvoří již součástku majetku dědicova, třeba že tento nemůže s ní ještě zcela volně nakládati a třebaže v první řadě má sloužiti k uspokojení věřitelů pozůstalostních, kteří ve smyslu § 812 obč. zák. mohou v zájmu svých nároků žádati dokonce oddělení pozůstalostního jmění od jmění dědicova. Tím jest prokázáno, že předmětem vyjevení podle § 47 ex. ř. jest i napadlé jmění dědické a byl proto obžalovaný povinen v seznamu jmění udati, že mu jako universálnímu dědici připadlo jmění po jeho otci a měl majetek ten uvést bez ohledu na to, zda z něho vymáhající věřitelé uspokojení dojíti mohou, či nikoli a zda za daných okolností vůbec mohou na majetek ten vésti exekuci. Objektivní skutková podstata zločinu podle §u 199 a) tr. zák. obžalovanému za vinu kladeného je tedy dána.

Pokud však jde o subjektivní skutkovou podstatu jest napadený rozsudek zmatečným podle čís. 5 a 9 písm. a) § 281 tr. ř. Rozsudek zjišťuje, že obžalovaný úmyslně v seznamu jmění a při vyjevovací přísaze u soudu neuvedl majetku přípatlého mu z dědického nároku proti pozůstalosti jeho otce Františka V-a. Tím však nedotýká se jádra obhajoby obžalovaného. Obžalovaný hájil se v ten rozum, že před vyplněním seznamu jmění a před složením vyjevovací přísahy byl na poradě u svého švakra, advokáta Dra. Josefa L-a a u otce téhož advokáta Dra Františka L-a, že mu švagr Dr. Josef L. po úradě se svým otcem sdělil, by se v seznamu jmění o nápadu pozůstalosti nezmiňoval, že se Dra Josefa L-a výslovně ptal, zda má v seznamu pozůstalost uvést, že týž mu řekl, že ne a že se proto domníval, že je to podle zákona, ježto Dr. L. nahlížel do zákona. Dr. Josef L. a Dr. František L. uvedli jako svědci, že obžalovanému svůj

názor vyložili v ten smysl, že o napadlém pozůstalostním jmění není třeba v seznamu činiti zmínky. Rozsudek spokojuje se pouze s tím, že vůči této obhajobě obžalovaného uvádí, že obžalovaný byl si vědom toho, že nárok dědický má, že z pozůstalosti jeho otce připadlo mu značné jmění a že proto byl na radě u svého švakra, jak se má ohledně jmění toho zachovati. Napadený rozsudek nezabývá se však otázkou, zda si obžalovaný přes radu dvou advokátů, svých blízkých příbuzných, byl vědom toho, že jest povinen v seznamu jmění napadlé dědictví uvéstí. Zjištění v naznačeném směru jest nepostrádatelné, neboť, byl-li obžalovaný skutečně na pochybách o tom, zda má v seznamu jmění, jenž mu byl zaslán, napadlé dědictví uvéstí, či nikoliv, byl na pochybách o příslušných ustanoveních občanského zákona a exekučního řádu, a, dali-li mu oni advokáti radu, že tak učiniti nemusí, a nabyli-li v důsledku této rady přesvědčení, že napadlé dědictví do seznamu jmění nepatří, byl obžalovaný v omylu o předpisech práva soukromého, jenž se rovná omylu skutkovému, trestnost jeho podle § 2 písm. e) tr. zák. vylučujícímu. Bylo proto zmatečnící stížnosti vyhověti a uznati tak, jak se stalo.

Čís. 2574.

»Lstivým předstíráním« ve smyslu § 197 tr. zák. jest jakékoliv nepravdivé tvrzení, jež směřuje k oklamání jiného a jež je podle okolností případu k tomu způsobilým.

Užil-li pachatel, by přiměl jinou osobu k poskytnutí úvěru, nejen prostředkem, jež nepovažoval za šálivý, nýbrž zároveň také nepravdivých údajů, nepozbývají tyto nepravdivé údaje, směřovaly-li a byly-li způsobilými k oklamání, rázu lstivého předstírání tím, že nejdůležitějším prostředkem k dosažení (domáhání se) úvěru bylo jednání pachatelovo, v němž tento nemusel spatřovati jednání šálivé.

Spadá sem vydávání se za Sokola nebo příslušníka určité politické strany.

(Rozh. ze dne 6. prosince 1926, Zm II 286/26.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmatečnící stížnosti státního zastupitelství do rozsudku zemského trestního soudu v Brně ze dne 8. května 1926, jímž byl obžalovaný podle §u 259 čís. 3 tr. ř. sprostěn z obžaloby pro zločin dílem dokonaného, dílem nedokonaného podvodu podle §§ů 8, 197, 200 a 203 tr. zák., zrušil napadený rozsudek jako zmatečný a věc vrátil soudu prvé stolice, by ji znovu projednal a rozsoudil, mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Zmatečnící stížnosti státního zastupitelství, napadající rozsudek nalézacího soudu důvody zmatečnosti podle čís. 5 a 9 písm. a) § 281 tr. ř., nelze upříti oprávnění. Rozsudek zjišťuje, že Nejvyšší vojenský soud v Praze povolil obžalovanému k jeho odvolání z rozsudku divisiního soudu v Bratislavě ze dne 25. května 1925, jímž byl obžalovaný odsou-